

Elektromechanik/elektromechanika měřicích, regulačních a automatizačních zařízení (kód: 26-043-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Skupina oborů: Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (kód: 26)
Týká se povolání: Elektromechanik měřicích, regulačních a automatizačních zařízení
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v technické dokumentaci a normách, vedení provozně- technické dokumentace	3
Údržba ovládacích, řídicích, měřicích a regulačních prvků v automatizační technice	3
Diagnostikování poruch automatizační a regulační techniky a systémů	3
Zásady ochrany zdraví a majetku, ochrana před úrazem elektrickým proudem, bezpečnost při obsluze a práci na elektrickém zařízení	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 15.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v technické dokumentaci a normách, vedení provozně- technické dokumentace

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Orientovat se v dokumentaci měřicích, regulačních a automatizačních zařízení - předvést na dokumentaci ke konkrétnímu zařízení (schéma zařízení, uživatelská příručka); část dokumentace může být i v anglickém jazyce. Popsat základní princip činnosti, parametry a údržbu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Číst a popsat elektrotechnické značky ve schématu konkrétního zařízení	Praktické předvedení
c) Provést záznam o poruše do provozního deníku zařízení, včetně popisu závady a zaznamenání provedených zásahů, zejména do konstrukce zařízení nebo nastavení parametrů řídicích systémů; Zhodnotit možný vliv závady na další fungování zařízení, délku servisních intervalů nebo celkovou bezpečnost zařízení a zanesení těchto změn do řízené dokumentace	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba ovládacích, řídicích, měřicích a regulačních prvků v automatizační technice

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést příklady ovládacích, řídicích a regulačních prvků automatizační techniky	Ústní ověření
b) Vysvětlit princip a funkčnost čidel a snímačů fyzikálních veličin: teploty, tlaku, průtoku, polohy, akčních členů – elektrických, pneumatických a hydraulických, servopohonů, elektroventilů, prostředků pro přenos signálu a dále regulátorů, PLC automatů	Ústní ověření
c) Popsat autorizovanou osobou vybraný měřicí, regulační či ovládací prvek automatizační techniky (o jaký se jedná, na jakém principu pracuje, jak se zapojí do soustavy)	Ústní ověření
d) Popsat profylaxi a provést údržbu minimálně tří prvků či zařízení dané měřicí, regulační či automatizační techniky	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat a vysvětlit stanovení nejistot měření, stanovení chyby měřidla a chyby měřicí metody; Popsat možný vliv nejistoty měření na funkci zařízení	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Diagnostikování poruch automatizační a regulační techniky a systémů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Ověřit elektrické veličiny v definovaných bodech a lokalizovat poruchy v zařízení	Praktické předvedení
b) Diagnostikovat autorizovanou osobou uměle vytvořené závady, chyby a problémy v zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Stanovit postup práce, nářadí, pomůcky a měřidla, která jsou nutná k odstranění závad na elektrickém zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Odstranit uměle vytvořené závady na automatizačním, regulačním či měřicím zařízení	Praktické předvedení
e) Provést kontrolu a funkční zkoušku automatizačního, regulačního či měřicího zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zásady ochrany zdraví a majetku, ochrana před úrazem elektrickým proudem, bezpečnost při obsluze a práci na elektrickém zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady bezpečnosti práce na zařízení v klidovém stavu bez napětí	Ústní ověření
b) Popsat zásady bezpečnosti práce na zařízení pod napětím	Ústní ověření
c) Popsat a předvést poskytnutí první pomoc při úrazu elektrickým proudem	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://nsp.cz/jednotka-prace/elektromechanik-mericich-#zdravotni-zpusobilost>).

V případě, že uchazeč není držitelem stupně odborné způsobilosti elektrotechnik, či vedoucí elektrotechnik, autorizovaná osoba před začátkem zkoušky provede školení a přezkoušení dle § 9, nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrickém zařízení a na odbornou způsobilost v elektrotechnice, a to na činnosti na elektrických zařízeních, se kterými uchazeč při zkoušce přijde do styku a bude s nimi manipulovat. O školení a přezkoušení provede autorizovaná osoba písemný záznam. Čas na školení a přezkoušení není zahrnut do doby vykonávání zkoušky, a ani do doby přípravy na zkoušku

Uchazeč demonstruje svoje znalosti a schopnosti na konkrétních měřicích, regulačních, automatizačních zařízeních či prvcích regulované soustavy.

Pro plnění kritérií c) a d) kompetence Údržba ovládacích, řídicích, měřicích a regulačních prvků v automatizační technice, pro plnění kritérií a) až e) kompetence Diagnostikování poruch automatizační a regulační techniky a systém a pro plnění kritérií a), b), c) kompetence Orientace v technické dokumentaci a normách, vedení provozně-technické dokumentace, určí autorizovaná osoba konkrétní typy přístrojů, zařízení či prvků regulované soustavy. Uchazeč se v rámci 120 minut doby přípravy na zkoušku seznámí s danými typy přístrojů, zařízení či prvků regulované soustavy, s jejich technickou dokumentací nebo manuály.

Autorizovaná osoba nasimuluje na konkrétním zařízení nejméně tři závady.

Podmínkou úspěšné zkoušky je dodržení všech zásad BOZP v celém průběhu zkoušky.

V rámci zkoušky budou vykonávány činnosti na zařízeních do 1 kV AC/ 1,5 kV DC v objektu bez nebezpečí výbuchu.

Požadavky pro činnost dle této profesní kvalifikace:

Pro výkon povolání/činnosti je potřeba splňovat požadavky na odbornou způsobilost v elektrotechnice, a to minimálně v rozsahu § 6 (elektrotechnik), nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrickém zařízení a na odbornou způsobilost v elektrotechnice.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem a profesní kvalifikace elektromechanik měřících, regulačních a automatizačních zařízení a minimálně 5 let praxe činnosti elektromechanika měřících, regulačních a automatizačních zařízení a současně musí splňovat odbornou způsobilost v elektrotechnice minimálně v rozsahu § 7 (vedoucí elektrotechnik), nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrickém zařízení a na odbornou způsobilost v elektrotechnice.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou ve skupině oborů elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika, minimálně 5 let praxe činnosti na elektrotechnických, elektronických a strojírenských zařízeních nebo funkce učitele odborného výcviku ve výše uvedených oborech a současně musí splňovat odbornou způsobilost v elektrotechnice minimálně v rozsahu § 7 (vedoucí elektrotechnik), nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrickém zařízení a na odbornou způsobilost v elektrotechnice.
- c) Vyšší odborné vzdělání ve skupině oborů elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika, minimálně 5 let praxe činnosti na elektrotechnických, elektronických a strojírenských zařízeních nebo funkce učitele odborného výcviku ve výše uvedených oborech a současně musí splňovat odbornou způsobilost v elektrotechnice minimálně v rozsahu § 7 (vedoucí elektrotechnik), nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrickém zařízení a na odbornou způsobilost v elektrotechnice.
- d) Vysokoškolské vzdělání v oblasti automatizační techniky, měřicí a regulační techniky, elektrotechniky, minimálně 5 let praxe činnosti na elektrotechnických, elektronických a strojírenských zařízeních nebo funkce učitele odborného výcviku ve výše uvedených oborech a současně musí splňovat odbornou způsobilost v elektrotechnice minimálně v rozsahu § 7 (vedoucí elektrotechnik), nařízení vlády č. 194/2022 Sb. o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrickém zařízení a na odbornou způsobilost v elektrotechnice.

Další požadavky:

- a) Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro řádný výkon zkoušky musí mít autorizovaná osoba k dispozici dále uvedené vybavení:

- měřicí, regulační či automatizační zařízení nebo segment tohoto zařízení nebo soustavy, případně výuková pracovní stanice, regulátory, akční členy, servopohony, čidla a snímače fyzikálních veličin teploty, tlaku, průtoku a polohy
- manuál a technická dokumentace k zařízení
- papír na poznámky, psací potřeby
- digitální multimetr servisní, V, A, odpor, kapacita
- osciloskop digitální
- proudová sonda k osciloskopu
- nástroje pro údržbu či opravu měřicího, regulačního nebo automatizačního zařízení, vyžadované výrobcem
- sada šroubováků plochých, křížových, mikrošroubováků
- sada kleští (kombinované, stranové štípací, dlouhé špičaté)
- sada klíčů plochých, očkových (3/3,2/3,5/4/4,5/5/5,5/6/7/8/9/10/11/12/13/14/15/16/17/18/19/20)
- sada klíčů imbus (1,5mm, 2mm, 2,5mm, 3mm, 4mm, 5mm, 6mm, 8mm, 10mm)
- kladívko zámečnické
- palička gumová
- PC, na kterém jsou instalovány české technické normy pro elektrotechniku
- prostory pro realizaci zkoušky vybavené měřicím, regulačním či automatizačním zařízením

Pro vykonání zkoušky lze využít reálné pracoviště nebo výukové prostory vybavené měřicím, regulačním či automatizačním zařízením.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro uskutečnění zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 120 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro elektrotechniku, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Českomoravská elektrotechnická asociace

ČVUT FEL

PVZP, a. s.